

Sprawozdanie
z Wiosennego Sympozjum Biblijnego
pt. „Niewiastę dzielną kto znajdzie? (Prz 31, 10)
Rola kobiet w historii zbawienia”
Lublin, 24. 03. 2015 r.

W dniu 24 marca 2015 r. w auli C Collegium Joannis Pauli II, w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim miało miejsce sympozjum biblijne zatytułowane „Rola kobiety w historii zbawienia”, zorganizowane przez Instytut Nauk Biblijnych KUL w ramach Wiosennych Dni Biblijnych. Sympozjum miało charakter otwarty i było skierowane do wszystkich pracowników naukowych, studentów oraz zainteresowanych rolą kobiety w historii zbawienia.

Sympozjum rozpoczęło się Mszą Świętą w kościele akademickim KUL oraz słowem wprowadzenia ks. dr hab. Marka Chmielewskiego, prof. KUL, prodziekana Wydziału Teologii oraz ks. prof. dr hab. Henryka Witczyka, dyrektora INB KUL. Następnie uczestnicy mogli wziąć udział w pięciu sesjach, którym kolejno przewodniczyli: ks. dr hab. Dariusz Dziadosz, ks. dr hab. Krzysztof Mielcarek, prof. KUL, ks. dr hab. Mirosław Wróbel, prof. KUL, ks. prof. dr hab. Waldemar Rakocy CM oraz ks. dr hab. Stefan Szymik MSF, prof. KUL. Po każdej części była możliwość zadawania pytań i podjęcia dyskusji.

Pierwszą sesję rozpoczęło wystąpienie ks. dr. Łukasza Laskowskiego wykładowcy Wyższego Seminarium Duchownego w Częstochowie. Wygłoszony referat nosił tytuł: „Prostyucja i prostyucja sakralna w kontekście ironii opowiadania o Tamar (Rdz 38)”. Prelegent zarysował szerokie tło historyczne omawianej praktyki oraz na bazie analizy semantycznej ukazał nowe ujęcia interpretacyjne tekstu typicznego. Z uwagi na nieobecność dr hab. Anny Kuśmirek, temat „Rut jako ‘eset hayil («niewiasta mężna»)” nie został zreferowany. Kolejnym prelegentem była dr Barbara Strzałkowska, wykładowca Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Wystąpienie odnosiło się do księgi Ozeasza, ukazując Gomer jako problematyczną żonę, czyli obraz Izraela w historii zbawienia. Prelegentka ukazała istotną analogię między stosunkiem proroka do żony i Boga do Izraela. Ostatni referat sesji I poświęcony był typologii żony Hioba w „Komentarzu do historii Hioba” Filipa Prezbitera na tle wybranych dzieł egzegetycznych Ojców

Kościoła na podstawie fragmentu z Księgi Hioba „Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!” (Hi 2. 9), który wygłosiła dr Magdalena Józwiak wykładowca Uniwersytetu Wrocławskiego.

Sesję II otworzyła prezentacja tematu: „(Nie)obecności kobiet w «Pochwale Ojców» w oparciu o Syr 44-49, podjętego przez s. dr Judytę Pudełko PDDM, pracownika naukowego Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie. Zostały ciekawie zaprezentowane oraz porównane fragmenty wzmiankujące o kobietach w powyższym tekście. Następne wystąpienie wygłosił ks. dr hab. Jan Klinkowski, profesor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, przedkładając „Teologiczne rozwiązanie problemu zniesławienia Maryi w poczęciu Jezusa przed zamieszkaniem z Józefem”. Prelegent zaprezentował omawianą kwestię w oparciu o tradycję żydowską i kontekst historyczny oraz przedstawił konsekwencje, jakie ponosiłby Jezus, jako syn zniesławionej Maryi. Trzecim prelegentem był ks. dr Tomasz Bąk pracownik Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który wygłosił referat pt. „Jezus rzekł do nich: «Moja żona». Znaczenie kontrowersyjnego manuskryptu koptyjskiego w świetle współczesnej wiedzy i polemiki”. Prelegent na podstawie analizy języka koptyjskiego oraz metod określania wieku manuskryptu wykazał nieautentyczność rzekomych słów Jezusa. Czwarty referat wygłosił dr Andrzej Mrozek pracownik naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego. Referat nosił tytuł: „Kobieta dyskutująca z Jezusem (Mk 7, 24-30)”. Prelegent podjął kwestię stosunku Jezusa do poganki oraz zwrócił uwagę, iż różnica kulturowa, czy językowa nie jest barierą dla zbawczego posłannictwa Chrystusa.

Następną sesję rozpoczęło wystąpienie zatytułowane – „Poważana erudytką czy kobieta rozwiązała? Teologiczno-językowy obraz Samarytanki w J 4, 1-42”, które wygłosiła dr hab. Kalina Wojciechowska pracownik naukowy Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej. Prelegenta ukazała paralelne sposoby przedstawiania kobiety z Samarii w kulturze Wschodu i Zachodu oraz różnorodność interpretacji spotkania Zbawiciela z kobietą. – Drugi referat wygłosiła dr Beata Urbanek pracownik Uniwersytetu Śląskiego. Referat nosił tytuł: „Maria z Betanii (Łk 10; J 11-12)”. Prelegentka zarysowała różnice między siostrami Łazarza, przypominając, że zarówno postawa Marty, jak i Marii znajduje uznanie w oczach Chrystusa. Ostatni referat sesji III wygłosił ks. dr Jacek Kucharski, wykładowca Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Wyższego Seminarium Duchownego w Radomiu. Referat nosił tytuł:

„Odkłamana Maria z Magdali w interpretacji Ewangelii kanonicznych”. Prelegent konstruktywnie opierając się na Ewangeliach synoptycznych i w ich kontekście, ukazał postać Marii Magdaleny, dodatkowo wzbogacając wystąpienie o wzmianki z dziedziny archeologii biblijnej, co umożliwiło ukazanie szerszego pola interpretacyjnego.

Sesję IV rozpoczął referat ks. dr Marcina Kowalskiego, wykładowcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, pt. „Nowe wino w starych bukłakach? Pawłowe ujęcie roli kobiety w małżeństwie w Ef 5, 22-33”. Prelegent zwrócił uwagę na kluczową rolę wzajemnej miłości jako spoiwa wspólnoty małżonków, która ma być odwzorowaniem oblubieńczej relacji Jezusa i Kościoła. W takim kluczu należy rozumieć nakaz apostoła Pawła, żeby żona była posłuszna mężowi. Drugim prelegentem była dr Danuta Piekarcz pracownik Uniwersytetu Papieskiego im. Jana Pawła II. Referat nosił tytuł: „Tekla, współpracownica Pawła”. W wystąpieniu przybliżono postać Tekli, która świadczyła pomoc Apostołowi Narodów w realizacji jego misji ewangelizacyjnej. Ostatnim prelegentem sesji IV była dr Agata Rybińska, pracownik Uniwersytetu im Marii-Curie Skłodowskiej w Lublinie, która wygłosiła referat: „‘eset hayil – od tekstu po artefakty”. Prelegentka zaprezentowała występowanie motywu niewiasty dzielnej w tekstach kanonicznych i pozabiblijnych.

Częścią kończącą była sesja doktorancka, w ramach której zaprezentowali swoje wystąpienia: s. mgr lic. Weronika Orel OSB (KUL), „Aby nie mówiono o mnie: «Kobieta go zabiła»” (Sdz 9, 54); Czy rzeczywiście śmierć z kobiecej ręki jest hańbą?”; mgr Dawid Mielnik (KUL), „Czy Bóg może posłużyć się nekromantką? Studium historyczno-kulturowe biblijnej figury wróżki z Endor”; mgr Michał Klukowski (KUL), „Funkcja postaci żony Piłata w procesie Jezusa (Mt 27, 19)”; mgr lic. Anna Gibek (UPJPII), „Siła i słabość kobiet w Ewangelii św. Łukasza”; ks. mgr lic. Adam Węgrzyn SDB (KUL), „Co mówi kobieta, która milczy? Analiza narratywna postaci grzesznicy w Łk 7, 36-50”. Po referatach nastąpiły pytania do prelegentów oraz zakończenie sympozjum.

Reasumując należy podkreślić, iż zaproponowana tematyka została barwnie i szeroko zaprezentowana, wskazano wiele jej aspektów, mnogość interpretacji i zróżnicowanie spojrzeń na biblijne postacie. Przedłożono wiele fundamentalnych, a także współczesnych sposobów przedstawiania obrazu kobiety, zarysowanego na kartach Pisma Świętego. Ponadto zostały utworzone nowe pola dyskusji, które mogą stać się inspiracją do rozwoju i poszerzenia badań nad Biblią.

Podsumowując konferencję warto również podkreślić bardzo dobrą jej organizację i dobór prelegentów. Specjaliści z teologii biblijnej dokonali refleksji nad rolą kobiety w historii zbawienia, nie tylko pod względem teoretycznym, ale przede wszystkim z punktu widzenia swojej praktyki i doświadczeń związanych z pracą w swoich środowiskach naukowych.

Michał Pierzchała, Michał Płocharski
Klerycy WSDACz